

ДНІПРО

У листопаді 2017 року експертна група ІДПО в Дніпрі дослідила контент чотирьох друкованих видань у Дніпропетровській області – газет «Наше місто», «Зоря», «Днепр вечерний», «Горожанин», та чотирьох Інтернет-ресурсів – «056.ua» (<https://www.056.ua>), «Інформатор» (<https://informer.dp.ua>), «49000.com.ua» (<http://49000.com.ua>), «Дніпроград» (<http://dniprograd.org>). За період з 06 по 12 листопада загалом оцінено 250 публікацій у друкованих виданнях і 341 матеріал в електронних ЗМІ.

Друковані видання

Професійні стандарти

За дотримання журналістських стандартів дніпровські газети отримали **3,84 бали** (найвищий бал – 5). «Днепр вечерний» та «Горожанин» – по 4 бали, «Зоря» – 3,75, «Наше місто» – 3,63. У порівнянні з результатами попередніх моніторингів (4,03 – у серпні; 4,06 – у травні) загальний показник дотримання професійних стандартів знизився. Максимум – по 1,00 балу – експерти виставили за «Доступність» та за «Відсутність мови ворожнечі». 0,88 бала – за «Відокремлення фактів від думок». За дотримання стандарту «Достовірність» – 0,80 бала. «Баланс думок» у загальному показнику – 0,17 бала.

Наприклад, найбільш показовими матеріалами у газетах, де не дотримано трьох з п'яти стандартів («Баланс думок», «Достовірність», «Відокремлення фактів від думок») є такі: «Цена скачка напряжения – сгоревший дом» («Наше місто»), «Ошибка в диагнозе» («Зоря»), «Матерщина: история, современность и причины» («Днепр вечерний»), «Революционная самодостаточность» («Горожанин»).

Разом з тим, у кожному з видань експерти виокремлюють і матеріали, де всіх стандартів дотримано. Для прикладу, це – «Электрошок в вашем доме» разом із «Перепады в сети: что делать?» («Наше місто»), «Субсидию собираются давать деньгами» («Днепр вечерний»), «Экономика мусора» («Горожанин»). *Тобто, резюмує Валерій Дрешняк, у редакціях знають і вміють писати якісно та професійно. Але чому ці знання та вміння не застосовують під час підготовки усіх матеріалів – запитання риторичне.*

Матеріали із ознаками замовності, пропаганди, проросійські меседжі, фейки, неналежно марковані матеріали

У листопаді 2017 року середній відсоток виявленої в чотирьох друкованих ЗМІ Дніпра «джинси» склав 8,6%. Порівняно з серпнем (9,5%) цей показник дещо знизився.

За результатами оцінювання дніпровськими та донецькими експертами, найбільший відсоток матеріалів із ознаками замовності в газеті «Горожанин» – 12,2% загального контенту. Показник «джинси» в «Зорі» – 9,5%, в газеті «Днепр вечерний» – 8,6%. Кількість замовних публікацій в газеті «Наше місто» – 6,2% загального контенту.

Виданням політичну «джинсу» «забезпечили» народні депутати та політики: *М.Курячий: "Позиции "Южмаша" будут сохранены и усилены", О.Томчук:*

«Порядок – для страны, защита – для людей» – «Зоря»; «Александр Вилкул: Пенсионный реформой власть обрекла на нищету», «Суд над справедливостью» («Батьківщина») – «Днепр вечерний». У матеріалі «Уличный террор» («Горожанин») фактично кримінальну статистику минулих вихідних коментує народний обранець Ігор Мосейчук.

Деякі ЗМІ віддали частину газетної площі заслугам місцевих політиків – мера міста Бориса Філатова, голови облради Гліба Пригунова.

Подією, яку висвітили усі газети, був візит до Дніпра Патріарха Філарета. Проте, якщо «Наше місто» і «Горожанин» надрукували суто інформацію про його перебування у місті, то «Зоря» та «Днепр вечерний» зробили акценти на тому, що Патріарх Філарет подякував голові облради Глібу Пригунову та меценату Єпархії Олександрю Петровському. За критеріями замовності такі матеріали експерти віднесли до політичної «джинси».

У друкованих виданнях найбільше **неналежно маркованих матеріалів** виявлено в «Зорі» – 28,4%. «Днепр вечерний» вмістив такі публікації в обсязі 17,1% від загального контенту, «Наше місто» – 2,7% і «Горожанин» – 2,4%. Середній показник для чотирьох газет – 11,7%. «Лідери» з розміщення немаркованої реклами допускають ці порушення переважно шляхом розміщення невеликих рекламних врізок у телепрограму.

Матеріали з ознаками пропаганди у друкованих ЗМІ не виявлені.

Проросійських меседжів не знайдено.

Фейків у публікаціях не зафіксовано.

Теми, жанри, тональність, походження

Тематичні пріоритети дніпровських друкованих видань в листопаді були такими. 16% газетної площі відведено висвітленню життя місцевої громади, культури – 11%, спорту і політики – по 7%. Тема «Економіка» зайняла 6%

контенту. Соціальні питання (охорона здоров'я, пенсійне забезпечення) – усього 5%.

Інші теми отримали такі частки від загального контенту: кримінал – 4%; місцеве самоврядування, вимушені переміщені особи та іноземні новини – по 2%; з новини зовнішньої політики – 1%.

Протягом тижня з чотирьох видань вийшло усього по одному матеріалу на теми, пов'язані з військовими діями й проблеми освіти (менше 1%). Так, про війну на Сході України згадала лише газета «Наше місто», розмістивши невеличку інформацію про те, як фільм про АТО вразив глядачів і журі Варшавського кінофестивалю.

Про корупцію, а також про надзвичайні ситуації друковані ЗМІ не згадували зовсім. Проте, аж 37% (!) від загального числа газетних публікацій займають матеріали, які не є соціально-важливими і за методологією віднесені до категорії «Інше».

Жанри матеріалів. Дніпровські друковані видання надають перевагу інформаційним матеріалам (35%). Аналітика займає 9% контенту. Авторської колонки (7%) цього разу не було лише в газеті «Наше місто». Інтерв'ю і листи в редакцію, звернення читачів – по 4% проаналізованого матеріалу, художні жанри – 2%, прес-релізи – 1%.

Журналістських розслідувань і рецензій за визначений період не було. 37% матеріалу віднесено до категорії «Інше» (в газеті «Зоря» це 20 публікацій із 43 оцінених).

Тональність оприлюдненої дніпровськими газетами інформації переважно нейтрального характеру – 92% оціненого контенту. Позитивна зауважена у 5% газетних публікацій. Відсоток «негативу» – 3%.

Щодо **походження матеріалів**, то більше половини (59%) контенту друкованих видань – журналістські матеріали. Запозичених із відповідним посиланням на автора/джерело – 24%. Не ідентифікованих матеріалів – 16%.

Інтернет-видання

Професійні стандарти

Середня оцінка Інтернет-видань Дніпра за дотримання журналістських стандартів в листопаді 2017р. – 3,81 (при найвищій – 5). Сайт «49000.com.ua» отримав 4,00 бала, «056.ua» – 3,88 бала, «Дніпроград» – 3,81 бала, «Інформатор» – 3,63 бала.

Бали за дотримання окремих стандартів експерти розподілили так: 1 бал – за «Відсутність мови ворожнечі»; 0,98 – за «Доступність»; за «Відокремлення фактів від думок» – 0,88; за «Достовірність» – 0,83; «Баланс думок» отримав 0,14 бала.

Як зауважує експерт Валерій Дрешняк, тенденція з дотриманням стандартів в Інтернет-виданнях подібна до тенденції в газетах: автори можуть робити якісні матеріали, але це – одиничні випадки. Наприклад: «Как журналистка 056.ua на троллейбусе в Подгородное каталась» («056.ua»; <https://www.056.ua/news/1857747>), «Новая униформа для маршрутчиков: носят ли водители и что думают жители Днепра» («Информатор»; <https://dp.informator.ua/2017/11/10/novaya-uniforma-dlya-marshrutчиков-nosyat-li-voditeli-i-chto-dumayut-zhiteli-dnepra/>). «Очевидно, все зависит від теми та часу

для підготовки матеріалу, – припускає експерт, – Інакше як пояснити, що один і той же автор готує як візрцеві, так і «халтурні» матеріали? Винятком серед Інтернет-видань Дніпра у цьому аспекті є хіба що «Дніпроград», де й якісні матеріали, і ті, де стандартів найбільш не дотримано, є запозиченими.

Матеріали із ознаками замовності, пропаганди, проросійські меседжі, фейки, неналежно марковані матеріали

У листопаді 2017 року середній відсоток виявленої «джинси» серед публікацій чотирьох дніпровських он-лайн-видань становить 5,7% (в серпні – 7,0%).

Найбільшу кількість матеріалів із ознаками замовності зафіксовано на сайті «056.ua» – 6,9% від загального контенту. Відсоток «джинси» веб-ресурсів «Інформатор» – 5,7%, «Дніпроград» – 5,0% «49000.com.ua» – 4,9%.

Щодо розподілу політичної і комерційної «джинси» на сайтах, ситуація нерівномірна. Так, на сайті «Інформатор» із 6 замовних матеріалів 5 мають ознаки комерційної «джинси». На сайті «056.ua» – 3 політичних і 4 комерційних «джинси». «Дніпроград» розмістив 4 замовних матеріали політичного забарвлення і 1 публікацію, що відповідає критеріям комерційної замовності, а «49000.com.ua» – 2 матеріали з ознаками політичної замовності.

Матеріали з ознаками політичної «джинси» на сайтах не повторювалися і були пов'язані з іменами народних депутатів О. Вілкула, А. Денисенка, голови обласної ради Г. Пригунова, низки депутатів місцевих рад. Утім один матеріал – «Судью «Бабушки» Шевцову должны проверить антикоррупционные органы» - розмістили сайти «056.ua» та «Інформатор», посилаючись на ресурс hubs.ua, де ця публікація датована ще 05.10.2017р.

Неналежно марковані матеріали серед проаналізованого контенту експерти виявили лише на сайті «056.ua» – 4 публікації із 94 оцінених (3,7%). Таким чином, середній відсоток неналежно маркованої реклами для он-лайн-видань, що моніторились, – 1,1%.

Матеріали з ознаками пропаганди в електронних ЗМІ Дніпра не виявлені.

Проросійських меседжів не знайдено.

Фейків у публікаціях не зафіксовано.

Теми, тональність, походження

Стосовно тематичних пріоритетів дніпровських Інтернет-видань, що підпадають під моніторинг. Найбільше сайти писали про життя місцевої громади та кримінал – по 24% загального контенту. Таким чином, проти минулих періодів кримінальна тематика хоча й посідає вагоме місце в Інтернет-виданнях, проте не є абсолютним лідером. Зовсім не висвітлювали новини зовнішньої політики. Щодо невійськових проблем українського Сходу з'явилась лише одна публікація на сайті «Дніпроград» («Триножник східної політики. Як створити ефективну модель деокупації ОРДіЛО», http://dniprograd.org/2017/11/11/trinozhnik-skhidnoi-politiki-yak-stvoriti-efektivnu-model-deokupatsii-ordilo_62137) з посиланням на «Тиждень».

До розділу «Інше» експерти віднесли 13% інформації. Інші теми зайняли від 3% до 5% он-лайн-контенту тижня, що моніторився. У тому числі тематика АТО відображена у 5% публікацій. Переважно – це оперативна інформація про ситуацію на Сході.

Тональність оприлюдненої дніпровськими сайтами інформації – переважно нейтрального характеру (75%). Відсоток «позитиву» – 8%, «негативу» – 17%.

Негативний вплив переважно мають матеріали на кримінальну тему, надзвичайні пригоди, катастрофи тощо. Утім, як зазначила Тетяна Кременська, журналісти іноді самі, не замислюючись, змінюють емоційний характер повідомлення.

Щодо **походження матеріалів**, то 62% інформації на сайтах мають авторів. Запозичених із відповідним посиланням на автора/джерело – 37%. Не ідентифікованих матеріалів – 1%.

Моніторинг регіональних медіа, що проводиться **Інститутом демократії ім. Пилипа Орлика**, здійснювала дніпровська група ІДПО у складі: Валерія Дрешпака, завідувача кафедри інформаційних технологій та інформаційних систем Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, експерта з медіа-політики та масових комунікацій тематичних проектів прес-клубу Дніпропетровської обласної організації Національної спілки журналістів України, та Тетяни Кременської, координатора проектів і спеціаліста зі зв'язків з громадськістю та ЗМІ, члена Національної спілки журналістів України.

Узагальнений звіт ІДПО можна прочитати на сайті організації
<http://idpo.org.ua/reports>

Контакти:

координатор проекту

Наталя Назарова

050 919 84 79

Natalka.nazarova@gmail.com